

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ CATULLE MENDÉS

ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΤΗΣ ΛΗΣΜΟΝΙΑΣ

ΚΕΙΝΗ την ημέρα, η καλή παρηγορητήρα, η αγαπημένη μου Μούσα, με τα τρυφερά μάτια, που πάντοτε μ' αγαπάει και με συμ-βουλεύει σάν άγγελος φύλακας, με κύτταξε ώρα πολλή, συγκινημένη από τὰ δάκρυά μου και μουγγεψε νά την ακολουθώσω.

Ύδρες, πολλές ώρες, θαδίσασα, μακριά από τίς πολιτείες, μακριά απ' τα θούνα και τούς κάμπους, μακριά απ' ό,τι αποτελεί τή φτωχή γή μας, θαδίσασα ανάμεσα σέ χλωπό εναν ουράνο γεμάτο σύμφεφα.

Τέλος εφτάσαμε, στήν τρεμάμενη δχθή ενός ποταμιού που τό γλυκό και πένθιμο νερό του, ένα νερό χλωμό, νερό που μόλις φαινόταν, κυλούσε ανάμεσα στό μελαγχολικά νερόχορτα.

Κ' η Παρηγορητήρα Μούσα μού έλεπε:

— Θά δής τή θεία Λήθη. Άφου ή άνάμνησι τών χαμένων έρώτων σου μαριζώνει αδιάκοπα τήν καρδιά, κι' άφου δέν μπορείς πειά νά γελήσας σάν τούς άλλους ανθρώπους κι' ούτε νά τραγουδήσας σάν τούς άλλους ποιητάς, πιέ, ώσπου νά μεθύσης από τό νερό τού γλυκού και πένθιμου αυτού ποταμιού, κι' άπολυτρώσου από τήν άνάμνησι!

“Έπειτα άπομακρύνθηκε, σάν καταχινιά ανάμεσα στίς καταχινίες, άφου πρώτα μούδωσε ένα χιονένο κύπελλο, διάφανο και τόσο έλαφρό, που φαινόταν σάν κάλυκας κρίνου, καμωμένους από τω φώς τού φεγγαριού.

“Όμοιος μέ τόν Τάνταλο τότε, έσκυφα πρós τό ποτάμι, γιά νά σθύσει τή δίψα που μ' άφάνιζε... Μά όχι, δέν γέμισα τό κύπελλο... Ούτε καν άγγίξει μ' αυτό τό νερό... “Ηθέλα νά ξαναθυμώ άκόμκι μιά φορά. Και θυμήθηκα...

Σ' ένα μικρό σπιτάκι κάποιου προσαιτού, στό όποιο σκαρφά-λωναν τ' άγιοκλήματα κ' οι κισοί, κατοικούσε ή Ντενιζ! “Η-μονον τότε δεκάξη ρούδον, ούτε δεκάξη, δεκαπέντε. Κι' αυτό που μέ έξάφνιαζε, ήταν ότι τόσοί άνθρωποι — κηπουροί που πήγαιναν στό παζάρι ή φτωχοί υπάλληλοι που διαχόντουσαν νά φτάσουν στό γραφείο τους, γιάτί ό τιμνατάρχης τους ήταν ασήπρος, χωρικοί που τραβούσαν γιά τά χωράφια μέ τήν άξιαν στόν ώμο, ή άμαξάδες που άνθείναν τόν άνήφορο χτυπώντας τό καμπακι τους — μπορούσαν νά περνάνε μπρός απ' αυτό τό σπίτι διάφοροι χωρίς νά φαίνονται πός ύποψιάζοντα ότι ή πιό άξιολάτρευτη παρθένα τού κόσμου, κοιμόταν εκεί μέσα, πίσω απ' τά γκρίζα παντζούρια, τά κατάκλειστα.

Μά έγώ τό ήξερα πός ήταν ή γοητευτική Ντενιζ και πός κοιμόταν στό μικρό κρεβάτι της θλέποντας στόν ύπνο της τά δυό άγαπημένα της πουλάκια που είχαν φιλονεικήσει χθές τό άπόγευμα μέσα στό κλουθί τους...

Κ' ήξερα άκόμκι τί έπρεπε νά κάνω γιά νά εμπνήσω τήν τεμπελούλα! Τραβώντας πλάι-πλάι στούς τοίχους, μέ τά χέρια στίς τσέπες σάν άρηρημένους, μιγτραγουδούσα, καθώς περνούσα μπρός απ' τό κλειστό παράθυρο της, ένα τραγουδί που εκείνη μού τό είχε μάθει, τό παλιό τραγουδί τών νεανικών μας έρώτων...

“Έπειτα, γρήγορα - γρήγορα, κρυβόμενι σ' ένα δρομάκο, πλάι στό σπίτι.

Δέν έπερίμενα εκεί πολλή ώρα. Άνάλαφρα κι' άθόρυβα γιά νά μνή εμπνήση τόν πατέρα της και τή μητέρα της, ή άγμνημένη μου μισούσιγε τήν πόρτα, προβάλλοντας τό μικρό τριανταφυλένο της πρόσωπο, κι' έπειτα, άφου θεσβαιωνόταν πός δέν τήν έβλεπε κανείς, έθγαυε έξω κι' έτρεχε κοντά μου. Και παίρνοντας τά μονοπάτια που περνούσαν ανάμεσα στούς κήπους, πίσω απ' τά σπίατα, τραβώντας πρós τά δάση τά μουσεκμένα από δροσιά.

Πέστε μου... Θυμάστε άκόμκι, γέρικες θελανιδίες, τά λουλουδάκια που μαζέψαμε κάτω από τούς πρόχαρους ίακίους σας και κάλεσαν και παραμέριζαν έδω κι' εκεί μέ χαμόγελα φωτός; Πιασμένοι από τό χέρι — εκείνη άκουμπόδε συχνά τό κεφάλι της στόν ώμο μου — λέγαμε τρυφερά λόγια, γελώντας κι' άναστανάζοντας συγχρόνως, ένά τά πουλιά φρεσκοζυτημένα στά φυλάματα, τιτίθιζαν κι' αγαπιόντουσαν σάν κι' έμάς.

— “Α! ή γλυκειές, ή αγαπημένες εκείνες ώρες!...

Μά ένα πρωί, τού κάκου τραγουδήσα τό τραγουδί μου μπρός στό κλειστό της παράθυρο, που είχε κάτι τό πένθιμο τήν ημέρα εκείνη, όπως και τήν άλλη και τήν παρällη...

Τέλος, έπειτα από τρείς ημέρες, ή Ντενιζ θγήκε από τό σπίτι

της, στολισμένη σάν νυφούλα, μέσα σ' ένα φέρετρο που τ' άκολουθούσαν ό πατέρας της και ή μητέρα της και μερικοί χωρικοί μέ τό κεφάλι σκυφτό, ένά έγώ πιό πέρα έκλαιγα.

Μέ τήν καρδιά σφιγμένη απ' αύτήν τήν πένθιμη άνάμνησι, θυθισα τό κύπελλο στό ποτάμι τής Λήθης... Μά δέν τό τράθηξα και δέν ήπια. “Ηθέλα νά ξαναθυμώ και ξαναθυμήθηκα.

“Ηταν άρούια ή Ρόζα - Ροζέττα; “Όχι!

Μά ήταν πολύ έσθη και πολύ λευκή. Είχε δλα τά τραγουδία στό στόμα της και όλες τίς τρέλλες στά μάτια της. Είχε πάντα ένα διαβόλεμένο κέφι κι' όταν έπινε λίγο έκανε τού κόσμου τ' άστεια...

“Η Ρόζα — Ροζέττα έξάφνιασε, θάμπωσε, γυήτευσε τή νεότητά μου τή φοιτητική μου νεότητα.

Τήν είχα σχεδόν αγαπήσει... Κι' όταν μού τήν έκλεψε δέν έξέρω κι' έγώ ποιός άτιμος παραγαλιόδοχος και τήν έπήρε μαζί του, έμεινα γιά πολύν καιρό θλιμμένος μέσα στήν μικρή φοιτητική μου κάμαρη, όπου άντηχοούσε άκόμκι τό γέλιο της και τό τραγουδί της...

Τράθηξα από τό ποτάμι τό κύπελλο γεμάτο. Μά δέν τό έφερα στά χείλη μου. Κύτταζα μέ θλέμμα άπλανές τό πένθιμο νερό και θυμόμουν, θυμόμουν...

“Ησουν τέλεια, ώ Λουκιανή!... Ψηλή, σθέλτη και άπέραντα σσβαρή και γλυκειά μέσα στή μακαρία ρόμπα σου που ή ούρά της — τίς σπάνιες φορές που κατέβαινες από τό άμάκι σου — φαινόταν σάν νά περιφρονή τό πλακόστρωτο τού δρόμου! Μού φαινόσταν, καθώς ποτέ δέν άνοιγες τό στόμα και κρατούσες πάντα τά μάτια σου μισόκλειστα, σάν τήν ευγένεια στήν ίδια, θεά σχεδόν, κι' όχι γυναίκα!... “Όλες ή γοητείες έξυμούντουσαν από πάνω σου!...

“Άλλοίμονο όμως! “Εσένα τήν τόσο περιήφανη, τήν τόσο μακρυνή και ξένη, σ' αγαπούσα έγώ ό φτωχός άνθρωπος! “Όταν έθγαυιες τό άπόγευμα έξω, ντυμένη στά μαύρα, μέ τό πρόσωπό σου σκεπασμένο από τό δέλο σου γιά νά κάνης τίς φιλανθρωπίες σου, σ' άκολουθούσα τρέχοντας πίσω από τ' άμάκι σου... Κ' ήμουν τρισευτυχισμένος, όταν πρόφτανα νά σε δω τήν ώρα που διέσχίζες τό πεζοδρόμιο, μπροστά σέ κάποιον φτωχόσπιτο, όπου πήγαινες νά δώσης τήν παρηγορία και τό χρυσάφι μέ τό γαντοφορεμένο χέρι σου... “Άνειρευόμουν και τυθοόσα νά είμαι γέρος και άθλιος, έαπλωμένος σέ μ' άχυστροσρωμή, γιάτί ίσως έτσι θα έμπαινες στό φτωχόσπιτό μου... “Ετσι μόνο θα μπορούσα νά φιλήσω τό κρινοδάχτυλο χέρι σου που θα μούδινε έλεημοσύνη...

Μά δέν λυτόμουν καθόλου που τόση άπόσται με χωρίζει από σένα... “Ηξερα πός είσαστε όχι μόνο ή πιό μεγάλη και τή πιό άρούια κυρία, αλλά και ή πιό άγνή. “Ηξερα πός κι' άν άκόμκι έμπαινα στόν κόσμο σου και γινόμουν φίλος σου, δέν θα μπορούσα νάχω καμιά έλπίδα... “Ότι ή ασυτηρότης τού χαμογέλιου σου έσθυσε τίς έπιθυμίες μέσα σ' όλες τίς καρδιές, και σταματούσε τίς έξομολογήσεις σέ δλα τά χείλη...

Γι' αυτό δεχόμενι μ' έγκαρτέρησα τήν τήχη μου και σκεφτόμουν μελαγχολικά ότι ήμουν γιά σένα κάποιος που δέν όπάνει. “Ησουν ή θεότης κ' ήμουν ό λάτρης σου... Μήπως και ό Θεός ό ίδιος έξέρι έλους τυποστούς του; Και ή ετυχία μου που σέ λάτρευα μέ παρηγορούσε, γιάτί δέν μπορούσα νά σου τό πώ...

“Η ετυχία αύτή βάσταξε τρία όλόκληρα χρόνια ως τήν ημέρα που έμαθα, ότι ό σύζυγός σου είχε ύποβάλει ένάντιον σου άγογή διαζύγιου γιάτί ένα θράδι γυρίζοντας από τό κυήγι, σέ θρήκε στήν άγκαλιά τού ίπποκόμου σου μέσα στό σταύλο!...

“Αποφασιστικά, αύτήν τή φορά έφερα τό κύπελλο στά χείλη μου! Μά δέν έπια ούτε μιά δάκρυά απ' τό πένθιμο νερό που ένασχύθηκε, σάν μια όρση από δάκρυα, μέσα στό ποτάμι...

Τότε ή Μούσα ξαναγύρισε και φώναξε:

— Πώς δέν θέλεις τή λημονιά, έσύ που υποφέρεις!

— Σκληρή παρηγορητήρα, τής άπάντησα, δέν υπάρχει μοιραϊός και πικρός έρος που ή άνάμνησι του νάναι τόσο φριχτή, όσο ή άπελπισία τού νά μνή έχη αγαπήσει κανείς ποτέ... Κι' άν ξέρης ένα ποτάμι που τό εύλογημένο και καταραμένο νερό του ζωντανεύει και έρεθίζει τήν μνήμη, όδηγησέ με στίς δχθες του γιά νά μεθύσω από άγωνία και γοητεία!

